

متن پرسش

سلام: در بعضی از کتب مرحوم شهید مطهری قول فلاسفه مبنی بر قدیم بودن عالم مورد تایید قرار گرفته است جنابعالی نیز عالم را قدیم می‌دانید اگر آری این دو اشکال را پاسخ دهید: ۱. قانون دوم ترمودینامیک نافی قدم عالم نیست؟ ۲. اگر عالم قدیم باشد یعنی بی نهایت به معنای واقعی کلمه زمان گذشته تا به زمان حال برسد چگونه چنین چیزی ممکن است ازل را نقطه الف در نظر بگیرید زمان حال نقطه ب همانطور که الف در بی نهایتی ب است نقطه ب هم در بی نهایتی الف است پس از ازل تا کنون بی نهایت زمان طی شده است و بی نهایت چیزی نیست که بتواند بالفعل محقق شود در ثانی اگر در زمان حال در فاصله بی نهایتی ازل هستیم آیا زمان های آینده بر بی نهایت افزوده می‌شود و آینده فوق بی نهایت است اگر آری که خلاف تعریف بی نهایت است.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: در حرکت جوهری به خوبی روشن می‌شود که زمان، امرِ عارضی بر عالم ماده است که عین حرکت می‌باشد و لذا نمی‌توان گفت عالم در زمان است بلکه زمان، درِ اِزای عالم ظاهر می‌شود. در موضوع اصل دوم ترمودینامیک، بحث در حرکت و فرسایشی است که در پدیده‌های مادی واقع می‌باشد و همهی آنها در عالمی هستند که زمان، عارض آن است. موفق باشید